

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hozdra:	Vidéken postai szétküld:
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt
Fél évre . . . 6	Fél évre . . . 7
Negyed évre . . . 3	Negyed évre . . . 3.50
Egy óra . . . 1	Egy óra . . . 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, fűt 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyszer . . . 6 k. | Bélyegdíj külön . . . 30 kr
Minden következőnél . . . 4 | Nyitór sor . . . 15

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

Húsz év után.

Arad, július 27.

Húsz esztendeje mult el annak, hogy a képviselőház bizottságot küldött ki az állam és egyház közötti viszonyok rendezése és a kötelező polgári házasság behozatala végett.

Deák Ferencznek ekkor mondott liberális beszéde volt a parlamenti hatyudala.

Két évtized multán nem teljesült a várakozás. Nem született meg az az intézmény, melyet akkor hazánk legnagyobb szellemei s összes pártjai úgy tekintettek, mint első s elengedhetetlenül szükséges lépést az állam és egyház egészséges elkülönítésére s a vallási egyenjogúság, a felekezetek közti béke megteremtésére.

A képviselőház ismertetett utasítása nyomán csak egyetlenegyszer tétetett, sajna, sikertelen felkísérlet, akkor, a midőn a keresztény-zsidó-polgári házasság behozataláról benyújtott törvényjavaslat a zürzavaros szervezetű főrendiházban elbukott.

A liberális musznak e kétségtelenül nagy bukása csöndességet és érthető visszahúzódást támasztott.

Evek hosszú során át alig emelkedett erőteljes hang, a mely a kapott kudarc után, a húsz év előtti kötelezettség teljesítését sürgette volna.

Végre Szilágyi Dezső igazságügyminiszter lett, s ekkor a kormány nevében ígéretet tett arra, hogy az örökjog rendezésével kapcsolatosan a házasság polgári kodifikációjára is törvényjavaslatot fog a ház ele terjeszteni.

Ekkor következett a „kérdés” szokásos „tanulmányozása”, mely lassan haladt mindaddig, amíg a Csák y-fele februári

rendeletre támadt klerikális hecczek föl nem rázták lethargiájából a liberális must.

Ezek az ultramontán izgatások érlelték aztán meg a „kérdés” odáig, hogy az igazságügyminiszterium által összehívott szakfériak előtt már ott van a családijog tervezete, amelynek a házasságot illető alapelve az, hogy a házasság az állam, e legmagasabb társadalom szempontjából polgári jogviszony, amely úgy létesülésének feltételei, mint a személyi és vagyoni következeit illetően is, az állami törvényhozás szabályozása alá utasítandó.

E javaslatban, a vett értesülések szerint, magának a házasság megkötésének módja úgy van kontemplálva, hogy a házassági törvényhozást és bíráskodást teljesen kiveszi a felekezetek kezéből, de a házasság érvényes megkötését meghagyja a lelkészeknek, oly módon, hogy a házasságkötésnél a lelkészek nem úgy járnának el, mint az egyház közegei, hanem az állam megbízottaiként, mint közhitelességű tanúk.

A polgári házasságkötésnek ez a lelkészek közbejöttével létesítendő módja ellen tegnap egy röpirat jelent meg.

Czime: „A polgári házasság és a házassági bíráskodás.”

Irta pedig Bartha Béla dr., az ismert sárospataki jogtanár, aki nem régiben az egyetemen decentralizációja érdekében kiadott röpiratával költött méltó feltűnést.

Ez a nagy tudással s tömértelen adatok nyomán erős logikával megírt munka öt részre oszlik.

Mindenekelőtt kijelenti azt az éles

ellentétet, amely a házasság természetének felfogásánál, a katolikus, protestáns és zsidó felekezetek felfogása közt van.

A katolikus egyház úgy a házassági törvényhozást, mint a megkötést és bíráskodást kizárólag magának követeli; s amennyiben erre az állam rátenné a kezét: azt jogtiprásnak, az isteni jogok meg-hurczolásának nyilvánítja. A röpirat itt kifejti, hogy az egyház nem mindig, csak a IX. század óta, a papság hatalmának teljes megszilárdulása után, van ezen állásponton. A kereszténység első századaiban a házasság megkötése s a belőle eredő jogviszonyok tekintetében polgári jellegű római jog volt az uralkodó. S magának a házasságnak hittani jelentőségét és dogmatikus szentségét igen meglepő módon egy fordítási tévedésből látja származottnak. Pál apostolnak ezt a szavát: „mysterion” „szentség” (sacramentum) szóval fordította le a „Vulgata” fordítója, pedig e szó voltaképi jelentése nem más, mint „titok”.

E fordítási tévedésből ruházták föl az eredetileg polgári természetű házasságot a „szentség” jellegével, amelybe aztán tilalmas lett minden más faktornak beleszólni, mint csak az egyháznak. Ambár Magyarország akkor lett kereszténynek, mikor a pápaság már hatalmának fényében furdott; mégis Kálmán és Szent-László a házasság kérdésében polgári törvényeket hoztak, jelölve annak, hogy a házasság polgári természetű s állami érdekből joga van az államnak befolyani a rendezésébe.

Odábat kifejti a protestánsok álláspontját, amely eredetileg szintén polgári kötésnek deklarálta a házasságot s csak „kényszerűségből” ruházta föl egyházas

TÁRZA

— Julius 28. —

Emléksorok Alicenak.

Távolból üdvözöl e hang:
Üdvöz legyél fehér galamb,
S bár még hideg, zárt is szived,
Sorsod soká ne nyissa meg.
Maradj hideg, maradj naiv,
Boldog, míg nem beszél, a szlv;
S ha fel-fel csillan benne már
Az első pár rózsás sugár,
S megérted majd az életet,
Megnyílik a világ neked:
A merre csillagod ragad
Szórák tele az utadat
Rózsákkal nyájas angyalok
S búják meg felhőtől napod.

Pakry Károly.

A tánczmester.

— Irta: Ludovic Halévy. —

Ismerősömnél ebédeltem és este azt kérdezte tőlem a háziasszony:
— Gyakran jár a operába?

— Nagyon gyakran.
— A szinpadra is?
— Igen, a szinpadra is.
— Ugy egy szivességet tehetne nekem.
A ballet-személyzet között van egy derék ember, Morinnak hívják . . . úgy látszik, egészen kifogástalan ember. A kis B. kisasszonyt táncolni tanítja . . . Azt mondják kitűnően tanít. Szeretném kis leányaim mellé szerződtetni. Legyen oly jó, kérdezze meg jöhetne-e hozzánk kétszer egy héten.

A kényes küldetést elvállaltam.
Mánap este 10 órakor operában voltam és egyenesen a szinpadra mentem, Morin ur felfedezésére. A „Profétá”-t adták. A harmadig felvonás kezdetén voltak és a szinpadon az anabaptisták dühösen énekelték a veráriát. Bárdjaikat egy csomó szerencsétlen fogoly, bárók, püspökök, szerzetesek és főúri nők feje fölött villogtatták. A szinfalak közt a balletkar hölgyei, korcsolyáikon hajlongva várták a pillanatot, melyben majd a „jégtük-rön keresztül repdesnek nem hagyva nyomot maguk után”. Tiszteletteljesen megkértem az egyiket ezen westpháli nők közül, kegyeskedjék nekem Morin urat megmutatni.

— Morin — ur válaszolt a megszólított hölgy — nincs a korcsolyázók közt. Ő most a szinpadon van; lám ő az ott, aki a püspököt adja, azt a püspököt, akit ott ide-oda lökdös-

nek és ráncigálnak. Várjon egy kicsit mindjárt visszajön.

És valóban, az egyik anabaptista főnök közbe lépett és kijelentette, hogy kimélni kell ezen nemeseket és papokat, kik váltságdíjat fizethetnek. Morin élete meg volt mentve és nem-sokára azon szerencsében részesültem, hogy a kicsike bemutatott neki.

Rendkívül méltóságos külseje volt, hosszú ősz szakállával, szép violaszínű palástjában, kezében a nagy püspöki pásztorbottal. Mialatt az anabaptisták által kissé összekuszált öltönyt kissé rendezgette, megkérdeztem, hajlandó volna-e egy előkelő család két kis leányának táncban oktatást adni.

A jámbor püspök elragadtatással fogadta az ajánlatot; egy óráért tíz frankot kért. A kis korcsolyásnök a szinpadra mentek s megkezdtek kacskaringós mutatványait a színházi jégen. A szinfalak közt teljes csendesség lett, úgy hogy mi ketten tudniillik a püspök meg én, egész zavartalanul és bizalmasan cseveggettünk.

— Igen uram — így szólt ő méltósága — én oktatást adok a táncban. Az arisztokraczia és a magas pénzvilág körében igen szép összeköttetésem vannak. Nincs okom panaszra . . . és mégis azt kell mondanom, hogy jobb világ volt azelőtt. A táncz

jelleggel. Most a házasság polgári jogi szabályozása és az államhatalom biráskodása a házassági ügyekben nem csak nem ellenkezik a protestantizmus eszméjével, de sőt abból „mintegy önkényt foly“.

A konkluzió e különféleleg elsorolása után az, hogy az állam érdekei föltétlenül kívánják a házassági jognak egyöntetű polgári szabályozását, még pedig teljességgel, tehát az államhatalomnak kiterjesztésével a házassági törvényhozásra, biráskodásra és megkötésre.

A törvényhozást és biráskodást elkülöníteni nem tartja helyesnek, úgy, hogy az elsőt állami, a másikat egyházi funkcionának nyilvánítsák, mert ez csak tisztán protestáns államban válnék be s mert ez a katolikus egyház szellemével ellenkeznek.

A házasságban négy főelemet lát: gazdaságit, jogit, erkölcsit és vallásit s mindez érdekek czélszerű és összhangzatos ápolása az állam fontos politikai feladatát képezi.

Most ez nincs így.

Pedig a házasság ethikai természete nemcsak ok arra, hogy az állam kezéből e nagy fontosságú institucziót kiengedje, hanem épp arra szolgál alapul, hogy az állam egész hatalmával törekedjék arra, hogy a házasság magasztos erkölcsi feladatainak is megfelelhessen.

Az egyház egyik legszebb hivatása az leend — e röpirat szerint — a polgári házasság behozatala után, hogy igyekezék oda hatni, miszerint a hívek belső vallásos meggyőződésből keressek az egyház áldását s a polgári kötést erősítsék meg a pap előtti egybekötötéssel is.

A röpiratban annyi történelmi, ethikai és statisztikai adathalmaz s annyi érv van egybegyűjtve, a kötelező, helyes polgári házasság mellett, hogy a Szilágyi-féle javaslat tárgyalásakor, husz évvel ezelő kimondása után, bizonyára irányt fog adni a parlamenti vitatkozásoknak.

Gyórok nyaralóhely.

— Egy új terv. —

Gyórok, július 27.

Előkelő orvosi kezekből vesszük a következő, figyelmet érdemlő sorokat:

hanyatlóban van, uram; igen hanyatlóban van.

— Lehetséges ez?

— Ugy van, amint szerencsém volt önnek mondani. A hölgyek még tanulnak táncolni, de a fiatal urak többé nem, egyáltalában nem tanulnak, uram. A kártya, lóversenyek, a színészncskék foglalják el őket egészen. És ennek részben a kormány az oka.

— Hogy-hogy?

— Az iskolában, épp úgy mint az egyetemen, minden képzelhető tantárgyat kötelezővé tettek, például a modern nyelveket. Ezért éppen nem rovom meg a kormányt: a modern nyelvek tanulásának meg vannak a maga előnyei. Hanem a tánc uraim, a tánc... ezért semmit sem tettek... és éppen ez volna az, melyet mindenképp kötelezővé kellene tenni. Minden gimnáziumban kellene egy tánciskolának is lennie, pályadíjakat kellene kitűzni és így tovább. Nyilvános vizsgálatokat is kellene tartani, táncfeladatokat, épp úgy mint ahogy latin és görög feladatok vannak. Mert a tánc is nyelv, még pedig olyan, hogy azt minden jövevény embernek beszélnie kellene. Tudja, hogy mi történik ma? Az történik, hogy még a diplomáciában is vannak rangbeli emberek, akik a négyes figuráit összehavariják és képtelenek két percig keringőt táncolni. — Ezek maguk érzik, hogy nevelésük hiányos volt... Nemrég felkeresett engem egy fiatal

Gyórokat nyaralásra, üdülésre alkalmasabb és tetszetősebbé akarjuk tenni. Arad városi tisztifőorvosának ez évi statisztikája elég szomorúan illusztrálja, mennyire szüksége van lakosainak megfelelő közeli egészséges és kényelmes nyaraló helyre, mely legalább részben van hivatva Arad közegészségét, ha csak közvetve is javítani.

Hosszabb készülődések után, tegnap Gyórok községében összegyűlt, sub titulo „Gyórok mezővárosi szépséget előkészítő bizottság“ összehívott urakból álló értekezlet, mely megválasztván elnöknek Dományi József, alelnöknek Molnár Lajos és jegyzőnek Tabajdi Gyula urat, elhatározta aláírási íveket bocsájtani ki; biztosítandó némileg az ügy anyagi oldalát. Az aláírt összegek a munkálatok megkezdésekor vonhatók csak be, és állanak egyszer s mindenkorra és 5 évig tartó évenkénti hozzájárulásokból. Az aláírók tagjai a bizottságnak és augusztus hó 7-ikére hivatnak végleges megalakulásra össze.

A bizottság célja az utakat és járdákat rendezve jókarban fentartani és megfelelő nagyságu nyilvános sétátért létesíteni. Ezen kitűzött cél létesítése után mindazt megtenni, mi Gyórok emelésére alkalmas.

A bizottság előkészítő gyűlésén leginkább hallottam hangoztatni a tervet, mely a vasuti indóháztól a főtig egyenes irányban szándékozik négy fásoros gyalog sétautat létesíteni, mely a községben kiszélesülő sétánnyal lenne kiegészítendő. Hogy vajjon ezen terv-e az, mely mint legelső cél tűzessék ki, azt az augusztus 7-ikén alakuló bizottság jól meg kell hogy vitassa. Mert hogy eredményre juthassunk: igen különféle érdekek és követelményeknek kell megfelelni.

Csak felemlitek közülök néhányat. A község saját érdeke, — ez különben áldozatokra is kész — a gyóroki nyaralók igénye, mely azonban nem szabad hogy tekintet nélkül hagyja sem a ménési, sem a kuvini nyaraló közönség óhajait. Meg kell hogy feleljen a terv a szépfogalom értelmének, praktikus és közegészségi követelményeinek. Végezetül megvalósítható legyen, nehogy meghiusulva — mint már történt — ismét éppen semmi se történjék. Mindenesetre az aradi szőlőbirtokosoknak, a községgel egyetértőleg kell eljárnia, hogy Gyórok szépítési és egészségi szempontból fejlődve, teljesen megfelelő nyaraló hely'vé emelkedjék.

A többi e czélból meginduló lépésekről megvalósulásuk esetén szívesen értesitem az „Aradi Közlöny“-t, ugyszintén kész vagyok — ha használhatják azt — szakszerű leírását adni Gyórok mezőváros közegészségének és az erre befolyó éghajlati és talajviszonyokról.*)

Külföld.

Olasz-francia barátság.

A Pol. Corr. párisi tudósítása kiemeli, hogy a francia sajtó nagyon kedvezően itéli meg ezt a tervet, hogy francia hajóraj menjen Genuába, Umberto király üdvözlésére. Ez azt bizonyítja, hogy Franciaországban nem viseltetnek barátságtalan érzelmekkel Olaszország iránt és meg vannak róla győződve, hogy az olasz kikötőben méltóan fogják fogadni a francia hajókat. Más kérdés az, vajjon ez az esemény visszahatással lesz-e a két állam politikai viszonyaira. Mindenesre szem előtt tartandó, hogy itt első sorban udvariasság tényéről van szó, melylyel viszonzni akarják azt, hogy tavaly Toulonban olasz hajók üdvözölték Carnot elnököt.

Időjárás.

Légnomás: reggel 7 órakor 761.0 mm., délután 3 órakor 761.6 mm. Hőmérséklet reggel 7 órakor C° + 15.5, délután 2 órakor C° + 24.1. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 3, délután 2 órakor EN. 4. Felhőzet: reggel borult, esik, délután felderült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

A fekete rém.

— Ujabb hírek a koléráról. —

— július 27.

A kolera állapotát a következő ujabb értesítések jelzik:

Boroszló, jul. 26. A kolera behurcolásának megakadályozása czéljából az oppelni kerületi elnök elrendelte, hogy a vasuti utasok a határállomásokon kívül a főbb gőcpontokon is egészségügy-orvosi vizsgálatnak vetendők alá. A vizsgálat az osztrák határállomásokra is kiterjed. Azonkívül a folyamhajózást és a tutajokot való forgalmat is alárendelték az egészségügyi rendőrség felügyeletének. Orosz kivándorlásokkal szemben egész külön ellenőrzési rendszabályok fogantatandók.

Königsberg, jul. 26. Mindkét vidéki kerület mértékadó férfiai ma a tartomány főelnökének elnöklése alatt értekezletet tartottak, melynek tárgyát a kolera-veszély elhárítása képezte. Elhatározták, hogy a határállomásokon és a vasuti csomópontokban megteszik a kolera behurcolása ellen a szükséges óvintézkedéseket.

* Készséggel adunk neki helyet.

Szerk.

ember, akinek úgy látszott szépen jövedelmező állása lehet, de a táncban tökéletesen járatlan. Attaché volt egyik külföldi követségűnkél, anélkül, hogy valaha táncolt volna... Tudja-e uram, hogy mit jelent ez? Soha, sohasem táncolt... ez ma nem hihetetlen és mégis úgy volt... ez a szegény ifju azt sem tudta, mi a négyes... Így válogatja meg a kormány külföldi képviselőit!... Bocsánat ez a szakáll megfojt... Megengedi nemde?

— Kérem, kérem!

Levette szürke püspökszakállát, miáltal megjelenése vesztett méltóságából, azután folytatta:

— Azt mondtam e fiatalembernek: Kisértük meg, de nehéz munka lesz. Nem marad büntetlenül, aki csak huszonnyolc éves korában kezdi meg a tánc tanulást. Nagyjából mégis kiképeztem, ámbar mindössze tizennégy napom volt hozzá. Azt tanácsoltam neki, hogy halassa el utazását, vegyen két, vagy három napi szabadságot. Kétségtelenül csináltam volna valamit belőle; hanem ő elutazott, anélkül, hogy valamit tudott volna. Gyakran gondolok rá. Ilyen ember képviselje Franciaországot ott az idegen földön. Elgondolhatja, hogy ez nem megy valami fényesen: nem sok becsületet fog szerezni hazájának. Gondolja csak meg, hogyha azon helyzetbe jut, hogy valamely udvari bálon egy főhercegnével két négyest táncolna, na az gyönyörű dolog lesz... Ez igazán

kétségbeejtő... Uram. én republikánus vagyok, igazi régi szabásu republikánus és fájdalmas arra gondolnom, hogy a köztársaságot olyan diplomata képviselik, akik azt sem tudják mi a különbség a polka és keringő között. Az idegen udvaroknál bizonyára azt gondolják „Borzasztó, miféle vadakat küld ide hozzánk az a Franciaország!“ Igen, ezt már bizonyára nem egyszer mondták. Diplomáciai személyzetünk császárság alatt sem volt valami nagyszerű; azok az urak mindenféle csinákat csináltak, de táncolni ők sem igen tudtak.

Es az én derék püspököm, amint látta, hogy figyelemmel hallgatom, folytatta az ő pompás rögtönözését:

— A tánc, uram nem csupán mulatság, nem csupán szórakozás, a tánc egyszermind egy nagy társadalmi kérdés... Látja uram... a házasság kérdése szoros összefüggésben van a tánckérdéssel. Manapság kevés házasságot kötnek, ezt bizonyítja a statisztika. Es megvagyok róla győződve, hogy ennek oka a tánc hanyatlásában rejlik, ezért házasoknak kevesen, mert keveset táncolnak. Jól táncolni, egy megfelelő külsejű fiatal emberre nézve annyit jelent, mint biztosítani állását a társadalomban. Legutóbb egyik tanítványom fényes parthiet csinált. Egészen közönséges ember volt, aki sok mindent megpróbált, de semmisen sikerül neki. Azonban elsőrendű valczer táncos volt és házassága által két millióhoz jutott. (Vége következik.)

Pétervár, jul. 26. Nisni-Novgorodból érkezett jelentés szerint egy segédet, ki két kolerában megbetegedett munkást a Volga partjára kitétetett, három havi fogságra ítéltek. Azok az emberek, a kik a segéd parancsát fogantositották, büntetésül a kolerakórházban fognak szolgálatra beosztatni.

A lapok híre szerint a nisni-novgorodi kormányzó abból az alkalomból, hogy több névtelen fenyegető levelet intéztek hozzá, kijelentette, hogy az esetleges rendzavarók ellen keményen fel fog lépni és a felbujtókat azonnal fel fogja akasztatni.

Giurgievben, az Urál vidékén 7, Szolomiakában, Sztavropol kormányzóságban 28, a vercsi és feodosiai veszteglőhelyeken 3 ember halt meg kolerában.

Odessza, jul. 27. Konstantinápolyban halomszámra hevernek a fertőtlenítő szerek, melyeket az azovi tengerhez, s a Kaukázusba kellene szállítani, de nem lehet, mert egyetlen gőzös se vállalkozik arra, hogy a dél-orosz kikötőkbe menjen. A Kaspintuli vasut minden vonatán orvos és patika van. Az azovi tengernek majdnem minden kikötőjébe befészkelte már magát a kolera.

Chartres, július 27. Az elmebetegék gyógyintézetében a kolera csökkenőben van.

Az

„ARADI KÖZLÖNY“

előfizetési árai:

Helyben	Vidéken
házhozhordva:	szetküldve:
Egész évre 12 frt — kr.	Egész évre 14 frt — kr.
Fél évre 6 frt — kr.	Fél évre 7 frt — kr.
Negyed évre 3 frt — kr.	Negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy óra 1 frt — kr.	Egy óra 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 5 kr, vidéken 6 kr.

Az előfizetési pénzek, valamint hirdetési és egyéb díjak az „ARADI KÖZLÖNY“ kiadóhivatalának küldendők, ugyszinté ide utalandó minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.

Mutatványszámokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Az „Aradi Nyomda-Társaság“.

H I R E K.

Július 28. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Ineza. — Protestáns naptár: Ineza. — Görög-keleti naptár (július 16.): Atenog. — A nap két 4 óra 34 perczkor, nyugszik 7 óra 38 perczkor.

Külföldi Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és püneteken 11—12-ig. Helyiség: [polgári iskola, földszint].

Térzene minden vasárnap délelőtt 11—1/2-ig a várbeli díszterem, püneteken délután 6—1/2-ig Zemplényi előtt és városligetben, hetenként felváltva.

Szeptember 27. Barabás-Baráth sajtópör tárgyalása.

— **Személyi hírek.** F a s c h o - M o y s Sándor miniszteri tanácsos családjával együtt Aradra érkezett. — P a n i k György ezredes Kassáról városunkban tartózkodik.

— **A hivatalos lapból.** A király J e k e l f a l u s s y József osztálytanácsost és az országos statisztikai hivatal aligazgatóját miniszteri tanácsossá és az említett hivatal igazgatójává nevezte ki.

— **Lukács Béla az aradi kamarához.** Az új kereskedelemügyi miniszter következő nagyérdekű leiratban tudatja a kereskedelmi- és iparkamarákkal hivatalba lépését:

Ő cs. és ap. kir. Felsége Ischlben f. évi július hó 16-án kelt legfelsőbb elhatározásával a magyar kir. miniszterelnök ur előterjesztése alapján engem kereskedelemügyi m. kir. miniszterre legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Midőn ezt a kamarával ez uton is közlőm és tudatnám, hogy a kereskedelemügyi miniszterium vezetését tényleg átvettem, egyszerűségi fölkérem a kamarát, hogy engem a rám váró fontos és közérdekű föladatak teljesítésére irányzott törekvésemben törvényes hatáskörében támogatni sziveskedjék.

Legyen meggyőződve, hogy kerülete ipari és kereskedelmi érdekei bennem g o u d o s megfigyelőre és jóakaratu támogatóra fognak találni. Teljes bizalommal és nyíltsággal fordulhat hozzám bármikor a kamara a kerületét érdeklő ügyben, amidőn egyfelől a magam részéről is számítok a ka-

mara ügybuzgó támogatására, másfelől saját hatáskörömben készséggel fogom a kamara rendelkezésére bocsátani azt a támogatást, mely hazai iparunk és kereskedelmünk megerősítése és fejlesztése érdekében szükséges és lehetséges.

Kitartó, következetes és vállvetett erőfeszítéssel és munkával hiszem, hogy sikeresen fogjuk folytatni azt a munkát, melyet boldogult elődöm megkezdett.

Budapest, 1892. július hó 23.

L u k á c s B é l a.

— **Edelsheim-Gyulay báró** aradmegyei nagybirtokos állapotában tegnap óta lényeges javulás állott be. A kezelő orvosok e délután folyamán tanácskoztak a beteg fölött s a következő jelentést adták ki: „A báró az éjjel legnagyobb részét nyugodt, mély álomban töltötte, öntudata tisztább, beszéde érthetővé kezd lenni, a test ereje kezd visszatérni, táplálkozás javult. A délelőtt folyamán két órát támlásszékekben töltöt.“

— **A vízvezeteki és csatornázási albizottság** tegnap délután folytatta tanácskozásait. Az eredmény még nem tudható, miután a tárgyalások csak holnap, esetleg holnapután nyerne befejezést.

— **A Maros szabályozásának a folyó felletti felügyeletre 25,000 frt van megszavazva a folyó évre.**

— **Felmentés az ellenőrzési szemle alól.** A m. kir. honvédelmi miniszter f. évi 38.723. szám alatt a következő körrendeletet intézte valamennyi törvényhatóság közönségéhez: A közös hadügyminiszter urral egyetértőleg elrendelem, hogy a közös hadsereg és haditengerészet azon tartalékosai, a kik a védtörvény végrehajtási utasítás II. része 38. §-ának 5. c) és e) pontja alapján valamely fegyvergyakorlat alól felmentetnek, egyúttal az ugyanazon évi ellenőrzési szemle alól is felmentendők. Ezt a rendelkezést kiterjesztetem a honvédségre is. Jelen rendelkezés tehát a védtörvény végrehajtási utasítás II. része 38. §-ának 5. pontjánál és III. része 36. §-ának 2. pontjánál, illetőleg a honvédségre vonatkozó II. része 35. §-a 5-dik és III. része 36. §-a 2-dik pontjánál előjegyzendő. Felhívom tehát az összes törvényhatóságokat, hogy ezen rendeletem saját területükön azonnal szabályszerűen tegyék közhírré és a járási tisztviselőket kellőleg utasítsák. Kelt Budapesten, 1892. évi július hó 16-án. A miniszter helyett: G r o m o n s. k., államtitkár.

— **Magyar mérnökök kirándulása.** A magyar mérnök- és építész-egylet az aldunai munkálatok megtekintése céljából — mint már említettük — szeptember hó közepe táján kirándulást rendez. Az utazás módja a Duna víz-állásától függ; kis víz esetén Orsováig vasuton s onnan fölfelé hajókon, ellenkező esetben Bázisig vasuton utazik a társaság. Az elszállásolás Herkulesfürdőben lesz.

— **A gyorsvonatok díjszabásához.** Kellemetlen félreértések kikerülése céljából a magyar államvasutak igazgatósága figyelmezteti a közönséget, hogy gyorsvonattal feltételes megállóhelyekül tekintendő állomásokra vagy ily állomásokról, csak oly utasok utazhatnak, kik legalább a negyedik zónának megfelelő jeggyel vannak ellátva, úgy, hogy olyanok, kik ily esetben alacsonyabb zónának megfelelő jeggyel bírnak, a különbözetek és a 60 krnyi ulánfizetést pótlólag teljesíteni kötelesek.

— **Kiállítási érmek.** A délmagyarországi ipar- és gazdasági kiállítás érmeinek és okleveleinek szétküldését tegnap megkezdtek és remélhetőleg augusztus hó 10-ig befejezik.

— **Élet és halál.** Arad város területén az elmúlt héten született 29 gyermek, elhalt 33 egyén. A születési arány 33,8, a halálozási 38,5 pro mille.

— **Nagy sikkasztás a vasuti árupénztárnál.** A temesvár-józsefvárosi vasuti pénztárnál történt sikkasztásról közölt táviratunk kiegészítésére a következőket jelentik lapunknak:

Bandl Rezső városi rendőrfőkapitány letartóztatta Hazay Jánost, a temesvár-józsefvárosi vasuti állomás árupénztárnokát, mert nagyobb sikkasztásoknak jöttek nyomára. A fáma tizezer forintba tette az elsikkasztott

összeget, ez azonban nagyon is tulzott volt, mert a földértett pénztári hiány csak 2400 frtot tesz ki. A sikkasztásra úgyjöttek rá, hogy Hazay főnökeinek feltűnt annak jó életmódja és viszonyaihoz képest nagy költsége. Mintegy 8 nap előtt alapos revízió alá vették az általa kezelt pénztárt és csakhamar földértették a sikkasztást. Hazay nem volt képes igazolni a 2400 forintnyi hiányt és nem is tudta azt megtéríteni, mert mindent elköltött. A forgalmi főnökség megkeresése folytán B a n d l Rezső főkapitány letartóztatta a sikkasztót, mert tartani lehetett szökésétől. Hazay nős és öt gyermek atyja. Az elsikkasztott összeget aligha veszi el az állam, mert Hazaynak van egy háza a Józsefkülvárosban, melynek vételára azonban csak fele részben van kifizetve. Hazay a rendőrségnél beismerte a sikkasztás elkövetését és mentségül azt hozta fel, hogy csekély fizetéséből nem tudott megélni és kénytelen volt az állam pénzéhez nyulni. Utólag értesülünk, hogy az elsikkasztott összeg nem 2400 forint, hanem 3000 forint és nem lehetetlen, hogy még nagyobb sikkasztás fog kiderülni. Hazay különben csak 2400 forint elsikkasztását ismeri be.

— **A banesdi körjegyző.** A banesdi körjegyzőségre, mely e hó 25-én tölthetett be, nem mint tévesen említettük P a p p Gyula, hanem H o r v á t h Géza volt jegyzőt választották meg.

— **Megerősítés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter M ü l l e r Ferencz apáczai állami elemi iskolai rendes tanítót, jelen állásában végleg megerősítette.

— **A talpasi betörő a fogházban.** E n g e l az ezüstrabló, ki özv. K a b d e b ó n é talpasi kastélyát rabolta ki, nincs megnyugodva sorsában; minden áron szabadulni akar, csak hogy azt nem tudni, hogy csupán a börtön levegőt unta meg s a szabadba akar-e menekülni, vagy éppen a másvilági utra szánta el magát. A váradi börtönben a vászon rabruhákat foszlányokra tépte s a foszlányokból kötélfélet sodort. Mikor észrevették, már egy méternél hosszabb kötele volt. Azt nem mondja, vajjon szökni akart-e s arra kellett volna a kötel, vagy pedig fel akarta magát akasztani? Fegyelmi büntetésből az egyesbe tették.

— **A békésbányai református egyházmegye** ez évi közgyűlése, mint nekünk írják, Békésen augusztus hó 9 és következő napjain fog megtartani. A békési református egyház ekkor a gyűlés tagjait vendégekül tekinti s 200 forintot szavazott meg a rendezési költségekre.

— **A paulisi nagyrét lecsapolása.** B e t h l e n Leopoldina grófnőnek T.-Paulisi község határában, az alibunári mocsár szélén fekvő 1050 kat. holdnyi birtoka csaknem az egész éven át víz alatt áll. A szomszédos Schulhof és paulisi csatorna feneke ugyanis oly magasan fekszik, mint maga a földbirtok, s ezért a vizek nem húzódnak le róla. Ez okból a birtokos elhatározta, hogy alagsövek által vezeteti le a vizet. A mesterséges vízemelés céljából ezenkívül egy Overmars-féle emelő kerékelepet tervez felállítani. A megtartott helyszíni tárgyalás alapján Temes vármegye alispánja és közigazgatási bizottsága a kérdéses vízimunkálatokat engedélyezték. Ez ellen több paulisi urberes felebbzván, a földművelésügyi miniszter a megyei határozatokat helyben hagyta és a felebbzést elvetette, mert a szomszédos birtokok a szóban forgó vízművek létesítése által károsodásnak kitéve nincsenek.

— **A tamási vérengzés.** Nagyvárad levélzónk írja: A tamási pusztán az aratók és csendőrök közötti véres összeütközés ügyében a vizsgálat még egyre tart. M a k a i Béla, a Budapestről leküldött csendőrszázados hadbíró és a nagyváradai törvényszék vizsgálóbírója együtt fáradoznak a vérengzés bonyolódott bűntényébe világosságot deríteni. Az eddigi vizsgálat már konstatált egy fontos körülményt: azt, hogy a csendőrök megtámadása tervszerűleg elő volt készítve. Az aratók nagy része Nagyvárad külvárosának gyűlevész népsége, amely ezelőtt soha életében nem fogott még kaszát a kezébe. Ez a mezei munkával járó, roppant fáradalmakhoz nem szokott városi proletár elem nem akart, nem tudott tovább dolgozni; kidőlt a szokatlan munkában. Bár szerződés kötelezte őket, hogy a búkkönyt is levágják, mindenféle ürügy alatt ki akartak

az alól bujni, ez lévén a munka legnehezebb része. Az ispán nem engedte el őket, mert előleget is adott a 180 embernek. A munkavezetők akkor azt határozták el, hogy erővel viszik el a rész gabonát, s ha a csendörök ellenállnak, leteperik őket. Meg van állapítva, hogy a csendörök csak akkor löttek, mikor a tömeg le akarta őket ütni. A csendörök felett Budapesten ítélt a csendör-hadbíróság.

— **Háziezredünk nagygyakorlaton.** A 33. gyalogezred augusztus hó 1-én megy Aradról Radna-Lippára, hol a dandár-gyakorlatok tartatnak. A zárgyakorlatok Borossebes és Dézna között lesznek megtartva, s azokban részt vesz háziezredünk is.

— **Adolf, adj neki borraivalót!** X. ur, a csinos gavallér, (kivágot czipő, színes harisnya, magas gallér, göndör haj, monocli), tegnap este megpillantott a főtéren egy igen csinos asszonyt, a kit méltónak tartott magas pártfogására. Ajánlkozására az asszony röviden és határozott hangon csak ezt az egyetlen szót válaszolta: „Szemtelen!” X. ur, az ellenállhatatlan, nem tágitott. Ragyogó szellemével csakhamar megtörte a fiatal asszony szívét. Edes boldogságnak érzete dobogtatta, s a mikor az asszonyka egyik ház előtt megállott s e szavakkal fordult hozzá: „Uram kísérjen szállásonra, hogy nemesszivüségéért önnek köszönetet mondjak!” uszott a diadalmában. Az emeletre értek. Az asszonyka csöngetésére megnyitá az ajtó. Széles vállu, természetes ember nyitotta meg. „Adolf! — szólt az asszony, — ez az ur szives volt haza kísérni. Kérlek, adj neki borraivalót!” Adolf bal keze megragadta X. ur nyakát, míg a jobb kéz ölmos botot suhogtatott. A nagy ellenállhatatlan ellenállhatatlanul polkázott lefelé a lépcsőn.

— **Időjelzési állomás Aradon.** Mint már jeleztük a földmívelési és kereskedelemügyi miniszteriumok az ország több helyén időjelzési állomások létesítését rendelte el. Az állomások augusztus hó elsején nyílnak meg s az új időjelzési sürgönyök Aradon kívül még: Kisjenőn, Mezőhegyesen, Nagyváradon, Orosházán, Temesvárott és Szegeden is kezelteni fognak. A kezelési utasításokat rendelet alakjában már szétküldötték az érdekelt távirtda hivataloknak.

— **Egy krajczár miatt.** Dettáról érkezik a következő, szinte hihetetlen eset hire: A szentgyörgyi klastrom tizenhárom éves juhászora szerdán reggel egy ottani lakosnak S i m t y o n Györgynek harmadfél éves fiacskáját, a kiről tudta, hogy egy krajczárja van, elvezette egy közeli erdőbe, hogy ott elvegye tőle a krajczárt. A gyermek azonban nem akarta odaadni a krajczárját, mire a rabló vad kegyetlen éggel nekieset, egy firkósbottal k e t t é h a s i t o t t a a k o p o n y á j á t és azután kivette kezéből a krajczárt. A félholtan ott fekvő gyermeket azután a szürével betakarta és egy bokor alá rejtette. A gyermek atyja később mindeufelé kereste a kis fiát, de a faluban sehol se találta. Végül meghallotta egynéhány futól, hogy a klastrom juhásza kezénél fogva vezette a gyermeket az erdőbe. Erre az atya az erdőben kezdett keresgélni és meg is találta a halálosan megsebesült fiacskát. Egy közeli patakhoz vitte és megmosta a sebeit, azután orvosért futott. A gyermek olyan súlyosan sebesült meg, hogy életben maradásához nincs remény. A gonosztevőt elfogták.

— **Pályázatok.** A vaskóhi járásbírósnál járásbírói áll. 2 h. a. — A budapesti táblánál olasz fordítói áll. 3 h. a. — A budapesti törvényszéknél aljegyzői áll. aug. 10-ig. — A debreczeni törvényszéknél II. oszt. jegyzői áll. 14 n. a. — A vajdahunyadi vasgyári hivatal mellé rendelt számvevő-osztálynál számvizsgálói áll. 3 h. a.

H y m e n .

Bobonka János aradi m. kir. posta- és távirólistát augusztus 2-án esküszik örök hűséget az aradi gör. kath. templomban pozsonyi Szentmártony Laura kisasszonynak, pozsonyi Szentmártony Béláné szül. Breytmayer Laura urnó kedves leányának.

Gyászrovat.

Deutsch Norbert elhunytáról a következő gyászjelentést küldték be hozzánk: Alulírottak

fájdalomtelt szívvél jelentik a legjobb férj, gyermek, rokonnak és jó barátuk **Deutch Norbert** urnak a pécskai takarékpénztár főkönyvelőjének f. hó 23-án történt, fiatal életének 28-ik, boldog házasságának 3-ik évében, kínos szenvedés után bekövetkezett gyászos elhunytát. A drága halott hült tetemei f. hó 24-én tétettek Trautmannsdorfbán (Gleichenberg mellett) örök nyugalomra. M.-Pécska, 1892 július 24-én. Béke poraira! Aldás emlékére! Deutch szül. Blau Eszti mint neje. Deutch Hermann és neje, Braum Beni és neje mint szülők. Rosenberg Jakab és neje, Rosenberg Hermann és neje, Ö. v. Singer Róza mint nagybátyák ill. nagynénék, Gál Albert és neje szül. Blau Berta, Klein Ferencz és neje sz. Blau Irma, Blau Mór, Braun F. Frigyes, Braun Miksa, Braun Juliska, Braun Izsó mint sógorok ill. sógornék.

Egyletek, Társulatok.

— **Azaradi iparos ifjak önképző és betegsegélyező egylete** f. hó 28-án (csütörtök) esti 8 órakor rendes választmányi ülést tart, kéretnek a t. választmányi tag urak minél számosabb megjelenésre. E. I l l é s László elnök.

M u l a t s á g o k .

— Aradon és környékén. —

— **Az Anna-bál,** mely f. hó 25-én tartott, meg Uj-Szt-Annán a Wéger-féle szálloda gyönyörűen díszített és fényesen kivilágított kerti helységében, igen szépen sikerült. Az első négyest 50 pár tánczolta Bádé Pista jóhirű aradi zenekara mellett. Jelen voltak:

A s s z o n y o k: Zórád Ferenczné, Vargassy Jánosné, Nozdoviczky Johanna, Pénczes Akosné, Kinczig Ferenczné, Bodnár Jánosné, Demkó Istvánné, Neupaur Antalné, Uhareczky Ottóné, Varga Józsefné (Arad), Dembó Károlyné, Steiner Miklósné, özv. Eich Károlyné, Pasztercsák Jánosné, Gecse, Károlyné (Draucz), Oszter Jánosné, Zimmermann Adámné, Báthory Istvánné, Krón Miklósné, özv. Papp Alajosné, özv. Eberlein Nándorné, Magyary Károlyné, Henny Sándorné, Hopp Edéné, Dufner Józsefné (Arad), Runger Józsefné (Borossebes), özv. Papp Zachariásné, Hübner Istvánné, özv. Kreszko Jakabné (Borossebes), Grün Hermanné, özv. Schützné (Arad), ifj. Gantner Károlyné, stb.

L e á n y o k; Kinczig Janka és Erzsike, Eich Anna, Pasztercsák Teréz, Demkó Erzsike Papp Vilma, Krón Apolonia, Wellinger Katicza, Eberlein Anna és Mariska, Eich Wetti, Kiss Papi, Hübner Anna, Szabó Emilia, Nikolaus Teréz, Papp Hermin és Agnes, Arnold Evike, Zimmermann Katicza, Véger Janka, Himmel Irén (Lippa), Allerhand Katicza (Uj-Arad), Dufner Annuska (Arad), Maresch Ilonka és Róza (Arad), Maurer Róza (Uj-Arad). A kedélyes tánczvigalom reggel 6 óráig tartott.

Színház.

Régi magyar nóták.

— A mai történeti hangverseny. —

K á l d y Gyula, a budapesti magyar zeneiskola igazgatója és tanára ma, csütörtökön este fél 8 órakor **K u l i f f a y Izabella,** zeneiskolai tanárnő, **C s i s z é r Irén,** **K. P l a t z Mariska,** **K o l o z s v á r y Etel** énekesnők, **V e r e s s Sándor** a m. kir. operaház tagja és **M a y e r Adolf** operaházi zenész közreműködésével az **a r a d i** színházban nagy történeti hangversenyt rendez.

Az első ilyenmü hangverseny annak idején a fővárosban volt, s nagyszerűen sikerült. A Rákóczi-korszakból 24 darab van a műsoron, valódi kincsei a multnak, dallamok, miket a szenvedés, az elkeseredés, hazafias bánat, lelkesedés és szabadságszeretet csalt ki a magyar ember szívéből, különösen felséges a tárogató a Rákóczi szabadságharcnak

e hatalmas hangszere, melynek hangjára tűzbe jött a kurucz vére. **M a y e r Adolf** az operaház tagja egyetlen a kontinensen, a ki tárogatót fujni képes. A tárogatót a szathmári béke után a kormány elpusztította a földszinéről, nehogy a magyar annak a hangját hallva, újra kardot ragadjon a szabadságért.

Igen figyelemreméltó tehetség a társaságban **Káldy P l a t z Mariska** kisasszony, ki ez év őszétől kezdve a budapesti népszínházhoz van szerződötve. Igen tehetséges, sok reményekre jogosító, fiatal leány. Egész egyénisége rátermett az operettre. A történeti hangversenyben nincsenek nagy számai, de a kicsiből is kilátszik, hogy egyike a legtehetségesebb kezdőknek, a kiket a zeneiskola nevelt.

Az érdekes hangverseny programja itt következik:

I. SZAKASZ. (Tököli idejéből.)

1. Tábori dal. (1672.) Ének, zongorakísérettel. Előadja **V e r e s s Sándor.** (E dal a legrégebb magyar népdalok közül való; dallama **Bathlen Gábor** idejében keletkezett.)

2. Magyar gályarabok éneke. (XII. század.) Ének, zongorakísérettel. Előadja **C s i s z é r Irén k. a.** (E dal 1674-ben keletkezett, a mikor a pozsonyi törvényszék **Mazary Dániel** és **Korody János** ágostai hitvallásu evangélikus lelkészeket több társaikkal együtt gályarabságra küldte.)

3. a) A fentebbi énekből keletkezett régi népdal. Zongorán előadja **K á l d y Gyula.** b) A fentebbi énekből keletkezett újabb népdal. Ének és zongora. Előadja **C s i s z é r Irén k. a.**

4. Bujdosó éneke. (1695.) 5. Bujdosó éneke. 6. Bujdosó legény dala. (XVII. század vége.) Ének és zongora. Előadja: **V e r e s s Sándor.** (Mind a három dal melódiaja Erdélyből származik s mint a székely népdalok ősi prototypja tekinthető.)

II. SZAKASZ. (Rákóczi Ferencz korából.)

7. Kurucz dal. (1705.) Énekre, zongorára. Előadja **V e r e s s Sándor.** (Töröl metszett szilaj kurucz nóta.)

8. Erdélyi hajdu-táncz. (1705.) Énekre, női karra, zongorára. Előadja **V e r e s s Sándor.** (Székely eredetü dallama kissé romános, dudával kísérték, mint verse mondja.)

9. Kurucz-tanya. (1706.) Énekre, zongorára. Előadják: **C s i s z é r Irén,** **P l a t z Mariska,** **K o l o z s v á r y Etel** és **T e l e k i Emilia k. a.**

10. Rákóczi Ferencz dala. (1708. 1-ső verziója.) Énekre, zongorára. Előadják: **C s i s z é r Irén k. a.** és **V e r e s s Sándor.** (A kuruczvilág e legmeghatóbb s legszebb zenei terméke azért is különösen kiváló, mert dallama 16 sorból álló strófára van végig komponálva. A népdalok közt unikum.)

11. Rákóczi Ferencz dala. (2-ik verziója.) Előadja **V e r e s s Sándor.**

12. a) Rákóczi-nóta, tárogatóra, zongorakísérettel. Előadja **M a y e r Adolf,** a m. kir. opera zenekarának tagja. (E nótából készült a század elején a világhírű „Rákóczi-induló”. b) Rákóczi induló. Zongorán előadja **Kuliffay Izabella.**

13. Rákóczi-nóta. Zongorán előadja **Káldy Gyula.** (Dallama kissé romános, de bevezető tilinköszérü cifrázata egészen magyar. E század elején Erdélyben még játszták.)

14. Bercsényi-nóta. (mint azt még a mult század végén **Bihari János** játszta). Zongorán négy kézre előadják: **K u l i f f a y Izabella** és **K á l d y Gyula.** (A régi dallam az 1-ső és 2-ik részben van meg, a „Figurát és az „Ugrós nótát“ **Bihari** írta.)

15. Rákóczi kesergője. (XVII. század.) Ének, tárogatóval s zongorakísérettel előadják: **C s i s z é r Irén** és **M a y e r Adolf.**

16. Balogh Ádám nótája. (1709.) Énekre, zongorára. Előadja **Verecs Sándor.** (Dallama mai napig is fennmaradt.)

17. Bujdosók éneke. (1710.) Magán-énekre, tárogatóra, négykezü zongorakísérettel. A magánrészleteket éneklé: **C s i s z é r Irén,** **P l a t z Mariska,** **T e l e k i Emilia k. a.,** **K o l o z s v á r y Etel,** **V e r e s s Sándor** és **M a y e r Adolf.** (Fentebbi éneket a „Darvak nótája“-nak is nevezték.)

18. Rákóczi Ferencz imádsága. (1-ső verziója.) Énekre, zongorára. Előadja **Kolozsváry Etel.**

19. Rákóczi Ferencz imádsága. (2-ik verziója.)

Énekre zongorakísérettel. Előadja K o l o z s v á r y Etel.

III. SZAKASZ.

20. Magyar nóta. Czinka Pannától. Zongorára, négy kézre. Előadják: K u l i f f a y Izabella és K á l d y Gyula. (A legremekőbb „hallgató magyar” valóságos gyöngy zenei tekintetben és minden később szerzett e fajta zeneművek mintája.)

21. Gunyda a német tánczra. 22. Tréfás dal a német tánczra, a XVIII. század 3-ik negyedéből. Énekre, zongorára. Előadja C s i s z é r Irén.

23. Gunyda az uralkodó német divatra. (XVIII. század végéről.) Énekre, zongorára. Éneklők: P l a t z Mariska és C s i s z é r Irén. (Dallama igen régi, alkalmasint a XVII. század elejéről származik.)

24. A híres Chloplitzky nóta. Zongorára. Négykézre előadják; K u l i f f a y Izabella és K á l d y Gyula.

Törvénytörvények.

— **Halálos ítélet.** Körülbelül két évvel ezelőtt történt, hogy Egerben J u h á s z Sándor nyugalmazott városi pénztárost fényes nappal meggyilkolták és lakását kirabolták. A vakmerő rablógyilkossággal Paulik F e k e t e Mártont, K i s B r a t t k ó Istvánt, B o r d á c s Gábort és P á l o s T ö p ö r t ö s Jánost gyanúsították, akiket mihamar letartóztatták. Az utolsó közülök nem várta be a végtárgyalást, hanem főbűnösnek érezve magát, börtönben felkötötte magát. A többieket tagadásuk ellenére bűnösnek nyilvánította az egri törvénytörvények s Paulik Feketét és Brattkót kötélfaláltra, Bordácsot pedig életfogytig tartó fegyházra ítélte. Tegnap vizsgálta felül a bűnpert a budapesti királyi tábla, mely Szent-Imrey Jenő bíró előadása mellett a két elsőre nézve a halálos ítéletet megerősítette, ellenben Bordácsot teljesen felmentette a vád alól. E rabviselt emberekkel együtt követtek el különböző lopásokat még négyen, akik közül a tábla N a g y v á t h y Pálra két évi fegyházat, J a k a b Sámuelre hét havi, N y á k ó Istvánra hét havi és K á s a S z a b ó Sámuelre hat havi börtönt mért.

VEGYESEK.

— **Hipnotizmus a Koburg-kastélyban.** Érdekes hipnotikus seance volt a napokban a Koburg hercegi párnak szent-antali kastélyában. Tóth Imre selmeczbányai kincstári főorvos mutatott be három médiumot a hercegi udvar előtt s a hipnotikus produkeciók mind a három médiummal kitűnően sikerültek. Legérdekesebb volt az a mutatvány, mikor az egyik médium az előre odakészített bábuval a hipnotizáló orvos parancsára tánczra keredett. A mutatványok a szent-antali kastély kiváló vendégei előtt folytak és a társaság nagy tetszésével találkozott.

— **Lukács Béla üdvözlése.** Mint Zágrárból távirják, a zágrábi kereskedelmi kamara elhatározta, hogy külön küldöttség által fogja üdvözölni Lukács Béla kereskedelmi minisztert kinevezése alkalmából, egyszersmind kifejezi abbéli reményét, hogy az új minisztert épp úgy, mint elődje, Baross Gábor, elő fogja mozdítani Horvátország külön nemzetgazdasági érdekeit.

— **A műszaki csapatok reorganizációja,** mint Bécsből írják, bevezetett tény, amennyiben a király is hozzájárult ahhoz, hogy a műszaki csapatok a hidász-csapatokkal egybeolvadjanak. E szerint az első műszaki ezred egyik zászlóaljja és a második műszaki ezred harmadik és ötödik zászlóaljja 1898. január elsejétől a hidász-csapatba olvad. A műszaki katonai akadémia növendékei hasonlóan a hidászokhoz osztatnak be. A műszaki csapatok azonban új beosztásukban is régi munkájukat végzik.

— **Egy leány hőstette.** Gödöllőről írják: Izgalmas jelenetet láttak e hó 23-án a pesti utcza lakói. Az 557. sz. ház előtt várakozott a háztulajdonos kocsija s három kis gyermeke már bennült a hintóban. Nehány pillanatra felügyelet nélkül hagyták a kocsit s a lovak elindultak Gyepőt nem érezvén, megszilajodtak s csakhamar vágatva ragadták tova a hintót a megrémült gyermekekkel. A válságos pillanatban egy fővárosi háztulajdonosné künn nyaraló fiatal leánya, T. Ilona kisasszony vakmerő elhatározással utána rohant a lovaknak s belekapaszkodott a kan-

társárba. Ereje azonban nem volt elégséges a szilaj állatok megfékezésére s ezek magukkal ragadták őt is. Örült vágatás következett. A fiatal leány, bár ut közben a cipőjét is elveszítette, görcsösen kapaszkodott a kantárszárba s jó darabon lépést tartott ilyen formán a lovakkal. Szerencsére, mielőtt még ereje elhagyta volna, végre férfiak ugrottak a lovak elé s megállították őket. A kocsiban ülő három gyermeknek a nagy rémületen és néhány kisebb zuzódáson kívül semmi baja sem esett.

— **Öngyilkos leány.** Mindszenten, B a r o n Irma tizenhat éves szép leány, kit ottani gazdag nagynénje tartott örökbe, a Tiszába ölte magát. A halászkok kifogták holttestét.

— **Magyarellenes román gyűlés.** A román liga több iókolomposa, köztük M o r c z u n szocialista képviselő is, mint Kolozsvárról írják, felhívást intéz a román városokhoz, hogy delegátusokkal képviseltesék magukat a B u k a r e s t b e n megtartandó magyarellenes román gyűlésen. Ezen a gyűlésen bizottságot fognak választani, mely memorandumot intéz valamennyi európai kabinethez s közbenjárást kér tőlük a románok érdekében.

— **Halálos kocsizás.** Borsodmegye Nyék községében e hó 21-én két férfi és egy nő a buza kötéshez szalmazsuppot szállított szekéren. Menet közben a szekér elébe fogott lovak kutyagatástól megbokrosodtak. A kocsis felfordult s a mezei munkások közül kettő, egy férfi és egy nő, oly szerencsétlenül esett le, hogy nyakát szegte s sörnyet halt. A harmadik munkás, a ki a lovakat hajtotta, kitörte a kezét.

— **Csikági orvos Budapesten.** Amerika Illinois államának kormánya európai tanulmányutrá küldte ki Lewis Denslaw dr. professzor, csikági nőorvost és állami egészségügyi tanácsost. Tegnap este érkezett Bécsből, illetőleg Pozsonyból, ahol szintén egy napot töltött, Budapestre. Tegnapelőtt reggel bemutatta magát Gerlóczy Károly h. polgármesternél, ki vezetőül a községi ügyosztály egyik tisztviselőjét rendelte melléje. Első sorban az üllői-uti új kórházat látogatta meg, melyről azt mondotta, hogy ennél szebb és czélszerűbb kórházat egész utjában nem látott. Megnézte a ragados betegek számára épülő új kórházat is, melynek alaprajzát azután elvitte magával. Délután a vöröskereszt-egyesület Erzsébet kórházat látogatta meg s holnap folytatja tanulmányait. Nehány napig marad Budapesten, azután Németországba megy s onnan szeptemberben haza Csikágóba.

— **Szocialista agitáció az osztrák parasz-
tok között.** A bécsi szocialisták az utóbbi időben az osztrák földművelő néposztály között is kezdik eszméiket terjeszteni. Ugy lát-
szik, hogy ezek az eszmék a különben istenfélő jámbor népnek hirdett osztrák parasz-
tok között elég jó talajra találnak, mert egy,
vasárnap Atzgersdorffban tartott szocialista
gyűlésben sok ezer paraszt vett részt s nagy
tetszéssel fogadták a bécsi szocialisták beszé-
deit. A bécsi szocialisták, ettől a sikertől
felbuzdítva, jövő vasárnap Kremsben fognak
szocialista népgyűlést tartani. Ha ezt a gyű-
lést is siker kísér, akkor paraszt-szocialista
bizottságokat fognak alakítani s a parasz-
tok számára külön lapot indítanak meg, hogy
abban elveiket kifejtse s a parasz-
tok lel-
kébe beoltsák.

— **A dolni-tuzlai püspök konsekrációja és
beiktatása.** A boszniai Dolni-Tuzlából távirják,
hogy ott tegnapelőtt nagy fényvel és ünne-
pélyek kíséretében ment végbe Mandics, unjon-
nan kinevezett dolnai-tuzlai görög-keleti szerb
érsek, konsekrációja és beiktatása. Az ün-
nepesen megjelent Appel báró lovassági tá-
bornok, boszniai katonai kormányzó is. A ka-
tonai kormányzót nagy fényvel és lelkesedé-
ssel fogadták, mely csak fokozódott, midőn
este fátylaszenét rendeztek a kormányzó
tisztelőtérre és egyszerre ezer torokból felhang-
zott a néphimnusz és az egetverő éljenzés.
Az új püspök felszentelését a szerajevói és
mostári görög-keleti metropolita-érsekek és a
pákrázi püspök végezték. Az egyházi szertar-
tás után Mandics püspök ebédet adott, melyen
egymást érték a hazafias felköszöntők. Az új
püspök mindenkire a legjobb benyomást gyá-
korolta; férfias jelleméből a legszebb képet
alkotja magának a lakosság, mely a mostani
püspök elődjére, az elcsapott Dyonisius püspökre,
aki bolgár származású volt és gyűlöletessé
tette magát fékezhetetlen haszonlesése és egyéb

bünei miatt, csak a legnagyobb ellenszenvvel
gondol. Ennek tökéletes ellentéteül igérkezik
Mandics püspök, aki horvát származású, több
éven át horvát, majd magyar országgyűlési
képviselő volt. Ugy a zágrábi, mint a buda-
pesti parlamentben a kormánypárt egyik ki-
váló tagjaként volt ismeretes és közhírnévű.

— **Házassági szélhámos.** Egy hallei (a.
S.) hölgy 3000 márka jutalmat tűzött ki egy
házassági szélhámos kézrekerítőjének. Az il-
lető állítólag párisi tanár s ezelőtt két évvel
Erfurtban ismerkedett meg egy házasságköz-
vetítő által a hölgygyel, a ki özvegy és
42,000 márka vagyona volt. A „tanár” ur
jegyet váltott vele. E napokban a pár Lip-
csén és Aachenen keresztül Bécsbe utazott,
hol az esküvőnek lennie kellett volna és pe-
dig egy végrendelet alapján, mely a szeren-
celovagnak, mint ő állítja, egy 78,000 frtos,
magyarországi örökséget biztosított. E pénzt
állítólag csak úgy kánpja meg, ha előbb egy
bizonyos bécsi templomban 30,000 márkát
tesz le. Ez ámtítások által „menyasszonyától”
sikerült 30,000 márkát kicsalni. Mikor el-
tűnt, egy ideig még hitt visszatértében s a
rendőrséget, mely már értesülve volt, maga
kérte, hogy ne üldözze. Az ügygyel jelenleg
az aacheni államügyészség foglalkozik.

— **Szökevény tiszt.** A „Kassauer Ztg.”-
ban olvassuk, hogy a kassai cs. és kir. hely-
őrségi hadbírószék hivatalosan felszólítja Cor-
nides Viktor, a 67. Kray gyalogezredhez tar-
tozó tartalékos hadnagyot, a ki a szökés bü-
nényével van vádolva, hogy 90 nap leförgása
alatt a hadbírószék előtt jelentkezzék, ellenkező
esetben fölötte — távollétében is — törvény
fog tartatni.

— **Halál löversenyen.** Prágában a 7. vér-
tesezred által rendezett löverseny Wolfram
hadnagy lova első lábaival bele botlott az
egyik akadályba s az árokba bukott, mi-
közben a lovas leesett róla. Az utána jövő
versenyzők már nem bírták elkerülni, s a
szerencsétlen lovas nyakán és fején több sé-
rülést szenvedett a lovak patkóitól s szétzu-
zott koponyával terült el a gyepen. Az eset
a nézők tömegében nagy borzalmat keltett.
Egy, véletlenül jelen volt pap a hadnagyot
megáldotta, miközben a közönség leemelte kalap-
ját. Az elszállítás közben Wolfram egy pill-
anatra eszméletre tért.

— **Anarkista világ Franciaországban.** A
„N. Fr. Presse”-nek jelentik Párisból, hogy az
ottani rendőrség a legutóbb kézre kerített
anarkistával, ugy hiszi, kitűnő fogást cselekedett
meg. Szerinte az elfogott nem más, mint a
hírhedt Klein Károly német anarkista, aki
sokáig tartózkodott Londonban és ott „Le
petit Charles” gunyéven ismerték az anar-
kisták. — Rouenban ma vette kezdetét a
Paridant Leciez és Lapainte anarkisták el-
len indított bűnpör. Ezt a két jeles embert
azzal vádolják, hogy Havreban gyujtogat-
tási kísérletet követtek el, továbbá betör-
tek, loptak és izgattak öldöklésre. Az anar-
kistapörök tárgyalásainál már megszokott hát-
tér innen sem hiányzik: a törvénytörvényi épületet
egész század katonaság tartja megszállva, hogy
az anarkista „testvérek” esetleges intervenciója
készületlenül ne találja a megfenyegetett bíró-
ságot.

— **A milliomos hajója.** Vanderbilt, az ame-
rikai vasut-király halálos veszedelemben jutott
a napokban. Nagyobb társasággal kirándulást
tett Alva nevű yachtján s mialatt Massa-
chusettsnél ki akart kötni, egy gőzös a sűrű
ködben nekiment a hajójának s fenékbe furta.
A milliomos vendégeivel együtt aludt. Meg-
mentették, valamint a yacht legénységét is és
mindnyájukat fölvetve egy gőzös. A yacht fél-
millió dollárba került.

— **Rövid hírek.** T e m e s v á r o t t Zieg-
ler Alajos cserépfedőmester addig boszantotta
Reitenbach nevű barátját, a ki ferblizett s
nem akarta tűrni Ziegler közbeszólásait, míg
Reitenbach dühében leszurta. Ziegler a halál-
al vivódik. — K i s B e l i n c z e n Cser-
ven Pál nyolczvanéves béres főlakasztotta ma-
gát. Öngyilkossága oka családi perpatvar. —
R a j c s á n y b a n, Mucha Andrásnak a
jobb karját a tövéből kiszakította a cséplőgép.
— M e z ő f e l e n Tirnován Abraham boj-
tár Acs Péter juhász legényt késsel felhisi-
totta. Acs néhány napi szenvedés után meg-
halt. — G r á c z b a n Hafner Antal ke-
reskedő löporraktára fölrobbant s két munkás
súlyosan megsebesült. — F e l s ő - K é k e s -
n y á r l ó közelében Tamba Vaszilika me-

zőkerület a Szöllősy-féle meszesi korcsmától pár ölnyire megölte. A tetteseket, Mojgedrin Györgyöt és Várteleken Vaszilikát sikerült kézre keríteni. — **I l l o v a** és **K o r n y a** községek határaitban a farkasok és medvék annyira elszaporodtak, hogy a megye hajtóvadászatot rendelt el. — **N o j d á s o n** Lungu György a feleségét Jongen Katát s anyósát Ambrus Jónát hirtelen támadt felindulásában megölte. Lungut elfogták. — **L u z e r n b e n** tegnapi este 9 órakor egy csónak, a melyben öt angol ült, a Reusz-hidjának egy oszlopába ütődött és összezúzdott. A szerencsétlenül jártak közül ketten a hidláb rácozatába, ketten a kötelekbe kapaszkodtak. Ezeket megmentették, egy nő a vízbe tult.

CSARNOK

Bűnös volt.

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti novellája. —
[8] Irta: **ifj. Gily Ede.**

Berkessyné el volt ragadtatva a fényes jövővel, mely leánya részére ígérkezik, s majd bele fulladt a remek kilátások örömeibe, mégis úgy vélte a sokkal elegeansabb dolog lesz hidegnek látszani, mint viharos örömben törni ki. Egészen beleképzelte már magát abba a helyzetbe, mikor ő veje bárói koronájának fényében sütkezéni fog s midőn kicsinylőleg nézhet végig mindenkit, a ki legalább is nem báró. Röviden, de felindulástól remegő hangon, válaszolt a gyógyszerésznek:

— Szép dolgok ezek, kedves Fencsor ur de olyanok is egyszersmind, a melyekre én még csak nem is gondolok, nemhogy számíthatnék.

— Már akár mint vélekedik is a dolog felől, tény az, hogy a báró ma ünnepélyesen meg fogja kérni Bella kezét, ha vele kedvezően intézheti el szívügyét.

— Igazán? Komolyan beszél ön? — kérdé élenken Berkessyné.

— Igen! a lehető legkomolyabban. Barátom teljesen független egyedül álló sarja a Szrémyeknek s azt emeli magához, a kit éppen akar. Ma — őszintén szólva — magam is meg voltam lepve, midőn előttem nyilatkozott és arra kért, hogy kísérem el ide.

— Akkor beszélnem kellett volna Bellával, mielőtt a báró nyilatkozik. Tudja az efféle gyermek, ha véletlenül mást szeret, kész eldobni magától a legfényesebb jövőt. Bocsásson meg egy pillanatra, talán még nem nyilatkozott a báró.

— A viláért se méltóztassék zavarni őket, barátom sokkal inkább világfi, semmint egy pillanatig is habozni. Lehetetlen, hogy Bella bárkit is el ne hagyna érte, de ha viszszautasítaná is a bárót, elhatározását nagyságodnak is szentesíteni kellene, amit mint a leány jövője s boldogsága felett ébren örökös anya, semmi esetre sem tehet.

— Teljesen igaza van, a gyermekszerelem könnyen orvosolható baj, egy olyan engedelmes, okos leánynál, mint Bella.

Fencsor kitünően játszott a elefánt szerepét, de jóhiszeműleg is egyszersmind, mert ő minden szavát feltétlenül elhitte a bárónak. Berkessyné pedig épített a leányának fényes jövőt arra az ingatag alapra, melyet Merényiné egyetlen szavával semmivé tehet. Nem is hallotta már, még kevésbé szakította félbe a folyton beszélő gyógyszerészt, annyira el volt foglalva a gondolataival.

Neki fel sem tűnt, hogy a vőjelölt báró illetlenül hosszú ideig van egyedül Bellával, de annál inkább feltűnt ez a körülmény Fencsornak, ki kezdett rosszat sejtani.

V.

Mig a fenti beszélgetés folyt, azalatt a báró és Bella között nagy dolgok történtek, a melyekre a kalandor legkevésbé volt elkészülve.

— Bocsánat kedves Bella nagysám — mondá, midőn a szobába lépve a lányka tágra nyitott kék szemei kérdőleg fordultak felé — kedves mamája engedelmeivel magam jöttem el önnek jó reggelt kívánni.

— Jó reggelt! — viszonzá Bella s kezét szorítva a báróval a szalónba akarta őt visszavezetni, de ő nem tágitott s kérésre: — Maradjon néhány percig, mondani

akarok önnek valamit, amit csak egymás között mondhatok el.

— Anyám előtt nincsenek titkaim — jelenté ki Bella.

— De mégis van valami, a mit mi férfiak nem a mama előtt mondunk meg először egy leánynak, s melyet a mama csak akkor tud meg, mikor már az a valami teljesen bevégezt dolog.

— Ön ma nagyon rejtélyes báró ur s én még soha meg nem fejtettem egy talányt sem.

— Nemde ön tudja Bella nagysám, — folytatá, nem is figyelve az ellentmondásra, — hogy nekem az óriási vagyonomon és rangomon felül még szívem is van?

— Meglehet! — viszonzá Bella élesen, mert átlátva a szitán, előérezte a közeli ostromot.

— Nemcsak hogy meglehet, de van is, — mondá ajkaiba harapva a báró — még pedig szenvedélyes, melegen érző szívem. Ezt a szívet maga hangolta érzelmre, ez a szív magáért ég, magáért epad, imádom, bálványozom magát.

Szünetet tartott s fürkészve tekintett a lányka élénk pirba borult arcára, hogy lássa a hatást. Bella lesütötte pilláit s nem szólt egy hangot sem.

— Bella ön hallgat? Reám nézve a várakozás minden percze egy örökkévalóság, kérem, könyörgök szóljon, mentse meg a kárhózzától, mondja, akar-e a feleségem lenni? Hangja csengett, karjait kitérte, hogy Bellának legyen is közé szaladni, a mikor kimondja a boldogító „igent“.

(Folytatása következik.)

Táviratok.

Kitüntetés.

Budapest, július 27. (Saját tud. táv.) A király **Szmrecsányi Károly** honvédőrnagynak, a honvédtörzstiszti tanfolyam tanárának és **Mocsáry István** kecskeméti 4-ik honvéd huszárezredbeli századosnak a császári és királyi kamarási méltóságot adományozta.

Kolera.

Budapest, július 27. (Saját tud. táv.) Csömörön (Pestmegye) egy halállal végződött kolera nosztrasz eset fordult elő. Ez esetről illetékes helyre jelentést tettek, mire a megyei főorvosi hivatal által megtették a szükséges óvintézkedéseket.

Pétervár, július 27. (Saj. tud. táv.) A ma kiadott jelentés szerint a kolera nem terjed. Halálozások csak Kaukázusban fordultak elő nagyobb számban.

Elfogadott valuta-javaslatok.

Bécs, július 27. (Saj. tud. táv.) Az urak háza vita nélkül elfogadta második és harmadik felolvasásban a valuta-javaslatokat.

A berlini világiállítás.

Berlin, július 27. (Saj. tud. táv.) A berlini világiállítás kérdését a legközelebbi napokban aligha fogják elintézni, mert a szövetséges kormányok ebbeli nyilatkozatán csak csekély részben érkeztek még meg.

Kivégzett honárulók.

Szófia, július 27. (Saját tud. táv.) A **B e l c s e v** miatt elítéltek ítéleterősítése ma megérkezett és ma reggel a halálra ítélt négy gonosztevőt nagy közönség jelenlétében felakasztották.

Tanger elleni támadás.

London, július 27. (Saj. tud. táv.) Tangerből jelentik, hogy az a hir van elterjesztve, hogy az andherák Tanger ellen előnyomulnak. A városon kívül lakó Európaiak a városba nyomulnak.

A visszalépő kabinet.

London, július 27. (Saját tud. táv.) A kabinet holnap fogja eldönteni, hogy mikor lép vissza.

Hajó-keresztelés.

Wilhelmshaven, július 27. (Saj. tud. táv.) Az új páncélos hajót ma ünnepélyesen vízrebocsátották. A császár a hajót „Heimvoll“ névre keresztelte.

Közgazdaság.

Üzlettelenség a budapesti gabna-tőzsdén.

— július 26.

Az üzlettelenség tartós. A gabonacsarnok, mely más években a serény tevékenység helye volt, most valósággal olyan, mint egy vidéki kaszinó, hol a tétlenség szórakozást keres.

Külföldről nem érkezik buzdítás, úgy látszik, hogy az összes gabonatózsdék helyzete olyan, mint a budapesti: mindenütt csak ugynevezett kényszerforgalom létezik, mert a fogyasztás és a kereskedővilág a múlt évi nagy csalódások és veszteségek után nem mer vállalkozni és csak napról-napra élőködik.

Külföldről érkeznek egyes kereskedők, de úgy látszik, hogy ezek is inkább szórakozást, mint üzletet keresnek.

Ó és új buza. Buzát mérsékelten kínáltak, a vételkedv korlátolt volt, változatlan árnál 17,000 mm. fogalom volt és e forgalomnak 30 százalékát szerbiai buza képezte.

Uj buza elkelt tiszavidéki 80 k. 8.70, 79 k. 8.55, 78 k. 8.50 frt, pestmegyei 81 k. 8.60 — 8.70, 79 k. 8.60 frt, miud 3 óra.

Allomásokon elkelt: Gyöngyösön 8.25 frt, Püspökladány 8 frt.

Uj rozs. E czikken valamivel jobb kereslet volt, mert Németország részére is eszköztettek vételek, elkelt: Súlysaap 7.15 7.22 $\frac{1}{2}$ frt, Püspökladány 6.85 frt. Nagykörös 7—7.10 frt, Üllő 7.17 $\frac{1}{2}$ frt, Inarcs-Kakucs 7.— frt, Nagy-Káta 7.15 frt.

Uj-aradi gabnavásár.

Uj-Arad, július 26. Csekély hozatal, Buza (uj) 7 frt 40—7 frt 60, rozs 6 frt 20—6 frt 35. — Tengeri 4 frt 10. — Szesz 54 frt 14—54.50 frt.

Szeszüzet.

Július 27.

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 54.—, kicsinyben 54.50 hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén

Budapest, 1892. július 27.

Magyar hitelbancrésztvény	358.50
Osztrák hitelintézet résztvény	312.40
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.67
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.48
Német birodalmi márka	58.55
London	119.50
20 márkás arany	11.71

Idegenek névsora Aradon.

Július 27-én:

Fehér Kereszt szálloda: Dr. Kiss János és testvére tanér, Budapest. Rózsa N. ügyvéd, Szeged. Balog N. postafőnök, Piski. Rampek Gyula utazó, Budapest. Beyer M. utazó, Budapest. Vogl Mór utazó, Budapest. Stern László utazó, Budapest. Nagy Imréné és fia magánzók, Szeged.
Vass szálloda: Kohn Simon utazó, Budapest. Zimmermann Károly utazó, Bécs. Groszmann M. utazó, Miskolc. Weinberger M. utazó, Bécs. Schvarcz Mór utazó, Bécs. Pollák Sándor utazó, Bécs. Mandel József utazó, Bécs. Skala Gyula birtokos, Kisjenő.
Mádor szálloda: Révai Károly, Nádass. Révainé, kereskedőné, Ternova. Nagy Kálmán, Gyulafehérvár.
Arany Kúcs szálloda: Telczor Károly erdőész, Krokna. Fehér Ferenc földműves, Krokna.

KIS LOTTO.

Prágai:

39, 14, 79, 68, 35.

Nagy-Szebeni:

86, 66, 71, 82, 8.

Felelős szerkesztő: **Vásárhelyi Béla.**

91470 | 92. sz.

Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény

darabos és kockaszén szállítása iránt.

A m. kir. államvasutak alkalmazottai magán szükségletének részbeni fedezésére, valamint személykocsik és hivatalos helyiségek fűtésére a jövő 1893. évi január hótól egy, esetleg három évi időtartamra évenként szükséges mintegy 32000 azaz harminckétezer tonna darabos vagy kockaszén szállítása iránt nyilvános pályázatot hirdetünk a következő feltételek mellett:

1. A fent kitüntetett mennyiség csak megközelítő előirányzatot képez, minélfogva az a liquit, barna és kőszén szállítást tárgyzó 65465 | 92. számú különleges feltételek 5. §-a értelmében egy negyedrésszel általunk szabad tetszésünk szerint felemelhető vagy leszállítható. Fentartjuk magunknak a jogot, hogy a fentebb kitüntetett évi mennyiség szállítását egy, esetleg három évi időtartamra is biztosíthatjuk, ha t. i. ezen hosszabb időre történő kötés által előnyösebb árak érhetőek el.

2. A szállítás egyébként az anyagok szállítására vonatkozó 129381 | 91. számú általános és a liquit, barna és kőszénre vonatkozó 65465 | 92. sz. különleges feltételek alapján eszközözendő.

Ezen szállítási feltételek a pályázati határidőig a m. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest VI. ker. Andrassy-ut 75. sz. II. emelet) és az üzletvezetőségknél naponként a hivatalos órákban megtekinthetők, vagy a budapesti nyomtatványtárunknál a megállapított ár előzetes lefizetése mellett posta útján megszerzethetők. Az általános feltételekért 25 kr., a különleges feltételekért 15 kr. fizetendő.

Mindegyik ajánlóról feltételeztetik, hogy a fennebbi feltételeket jól ismeri és azokat a mennyiben jelen hirdetmény folytán változást nem szenvednek, egész terjedelmükben elfogadja.

3. A fent kitüntetett szénmennyiség a szükséghez képest havi részletekben még pedig tulajdonképpen a téli hónapokban szállítandó és az időnkénti tényleges havi szükséglet mindég a megelőző hó második felében fog megengedtetni.

4. Ujabb képződésű barna szén (liquit), valamint az oly tulajdonsággal bíró szén, mely a tüzelésnél összesül s ez által az égési folyamatot meggátolja, a tüzet eloltja, tekintetbe nem vétetik.

5. A szállítás a magy. kir. államvasutak valamely állomására bérmentve eszközözendő és a beszállítási hely az ajánlatban pontosan kiteendő, megjegyeztetik, hogy a szén a különleges feltételek 6. §-a értelmében a megállapított szállítási helyen vasuti vagonokba rakva adandó át.

6. Az ajánlatban minden kétséget kizáró módon megnevezendő azon bányá, hol az ajánlott szén termelteni fog és fentartjuk magunknak a jogot, hogy kiküldött közegek által erről bármikor meggyőződést szerezhessünk.

7. Mindazon czégek, melyek mindeddig nem állottak szállítási viszonyban a m. kir. államvasutakkal, tehát előttünk ismeretlenek szállítási képességüket és megbízhatóságukat igazoló kereskedelmi kamarai bizonyítványt tartoznak az ajánlatához csatolni.

8. Az ajánlatban határozottan kiteendő, hogy az ajánlott szén hazai vagy külföldi származású-e? A belföldinek jelzett szén akkor fog hazai származásának tekintetű, ha ez azon kereskedelmi és iparkamara által kiállított bizonyítvánnyal igazoltatik, a melynek kerületében a termelési hely lekszik.

9. Az ajánlatban kiteendő, hogy az ajánlott szén mily gőzfejlesztő képességgel bír, azaz hogy egy kilogramm szén hány kilogramm vizet gőzlögtet el, továbbá az eléghetlen részek százalék mennyisége és a calorikus érték.

10. A szénnek ára tonnánként vasuti kocsikba rakva bérmentve a m. kir. államvasutak valamely állomására szállítva és pedig külön a darabos és külön a kockaszénre nézve külön az egy és külön a három évi szállításra számokkal és betűkkel olvashatóan teendő ki, de kiteendő egyszersmind az ajánlaton a szénnek ára a vasuti kocsikba felrakva, bérmentve a termelési helyhez legközelebb eső vasuti állomásra is.

Ajánlatok, melyekben javítások és vakarások fordulnak elő, figyelembe nem vehetők.

11. Megengedtetik, hogy a fentebb kitüntetett egész mennyiségre vagy annak csak egy részére tétessék ajánlat.

12. Minden ajánló köteles kívánatukra próbaszén szállítást, mely próbaszén az ajánlati ár alapján fog fizetettetni.

13. Az 50 kros magyar bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve ezen külszimmal:

„Ajánlat darabos és kockaszénre a 91470 | 92. számhoz” 1892. évi augusztus hó 23-ának déli 12 órájáig az anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók, vagy posta útján beküldendők.

14. Bánatpénz gyanánt az egy évre ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5 százalékos készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1892. évi augusztus hó 22-ének déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Az értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tizennégy napnál nem régebb utolsó napiárfolyam szerinti értékben — azonban névértéken felül sohasem — vétetnek számításba.

Az ajánlatban a megtörtént letétel megemlített, az arról nyert elismervény azonban nem csatolandó az ajánlatához.

15. Mindegyik ajánló tartozik az általános feltételek 3. §-a értelmében ajánlatával az a felett hozandó határozatig kötelezettségben maradni, olyképen, hogy ajánlattevő ha az ellenkezőt ajánlatában világosan ki nem köti, az ajánlata fölötti határozathozatalig, azon ajánlattevő pedig, kinek ajánlata elfogadtatott, elfogadott ajánlata alapján a szerződés megkötéséig felelős marad.

16. Különösen figyelmeztetnek a pályázni szándékozók, hogy ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek, vagy pótlólag vagy pedig táviratilag tételnek — végre oly ajánlatok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétetett, figyelembe vétetni nem fognak.

17. A m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közt — tekintet nélkül az árra — szabadon válasszon, továbbá hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti rész mennyiség szállítását engedhesse át, ha csak az illető ajánlatban az ellenkező világosan ki nem köttetik és végre hogy a czél elérésére tetszés szerint bármely más intézkedést is teheszen.

Budapesten, 1892. július hó.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.

78709 | 92. sz.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak külműhelyei részére a f. évben szükséges 4 csoport mozdony-emelő állvány és 3 kocsi és szerkocsi emelő állvány szállítása iránt ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.

Ezen emelő-állványok minőségére nézve a következők szolgáljanak irányadóul:

A mozdony-emelő állványok saját műhelyi szerszámrajznak XI. füzeté 12. ábrája szerinti méretekkel s ott előirt alkatrészekkel, aczélorsó zsinór menetekkel, kovácsolt csavaranyával, gördítő kerekkel, az északi főműhelyünkben már használatban lévő ilyen emelő állványok mintájára, a kocsi és szerkocsi emelő állványok pedig vasszerkezettel egyenként 2 pár futó és csigával ellátott vasállványból, mindegyik pár két-két aczélból való csavar-orsóval és kerékajtással, valamint 2 drb vas kereszt gerendából állólag szállítandók; hordképeségük 20.000 kgr. csavarorsó közti távolság 3500 mm., az orsó átmérője 65 mm. egyebekben saját műhelyi szerszámrajzunk XI. füzeté 13. ábrája szerint 1750 krnyi össz-súllyal készitendők.

A mozdony-emelő állvány megközelítő össz-súlya az ajánlatban kiteendő.

A szállítási határidő a megrendelés vételétől számított 6 héttel fog kitűzteni.

A szállításra nézve a 129381 | 92. sz. „általános” feltételek, anyagok és leltári tárgyak szállítása iránt érvényesek, mely feltételek füzeté épúgy mint az érintett szerszámrajz-füzet a pályázati határidőig a központi anyag és leltárbeszerzési szakosztályunknál (Budapest, Andrassy-ut 75. sz. II. emelet) az érték lefizetése mellett megkaphatók, esetleg az érték beküldése után postán megküldetnek, az északi főműhelyünkben használt emelő állványok pedig ugyanott d. e. 8—12 és d. u. 2—6 óráig megtekinthetők.

Minden ajánlattevőről feltételeztetik, hogy a szállítási feltételeket és szabványrajzokat ismeri és elfogadja.

Azon ajánlók, kik részünkre még nem szállítottak, kereskedelmi kamarai bizonyítványt tartoznak ajánlatukhoz csatolni, melyben gyárunk solioitása és szállító képessége igazoltatik.

Ugyanezen hatóság által igazolandó a szállítandó emelő-állványoknak hazai származása

akképen, hogy a kiállítandó bizonyítványban világosan igazolva legyen, hogy az ajánlott állványok czégnak „Magyarország határán belül létező gyárában vagy műhelyében készülnek”.

Az ajánlatban a felsorolt feltételek elismerése felemlített.

Az egységi árak bérmentve budapesti központi szertárunkba vagy vidéken levő szállítók által az ott legközelebb fekvő állomásunkra érve — tiszta vagyis százalékos leengedés nélküli értékben és pedig számokban és betűkben kifejezve jegyzendők be az ajánlatba, külön mindkettőféle állványra nézve.

Az ajánlott emelő-állványok csak akkor fognak hazai származásuaknak tekinteni, ha lajstromozott hazai gyári védjeggyel vannak ellátva, mivégből ezen védjegy az ajánlatban is előtűntetendő.

Továbbá minden kétséget kizáró módon megnevezendő az ajánlatban a gyárhelység illetve műhely, ahol az emelő állványok készitetni fognak, és fentartjuk magunknak azon jogot, hogy a gyártásnak tényleg a megnevezett helyen való eszközéséről kiküldendő közegek által bármikor meggyőződést szerezhessünk.

A fenti kellekek hiányával szerkesztett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az 50 kros bélyeggel ellátott ajánlat a borítékon „Ajánlat 78709 | 92. számhoz emelő állványokra” felirattal fent nevezett szakosztályunkhoz czimezve f. évi augusztus hó 20-án déli 12 óráig benyújtandó, vagy posta útján beküldendő.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott emelő állványok szerinti értékének 5 százaléka készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban f. é. aug. hó 19-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak főpénztáránál (Andrassy-ut 75. sz. földszint) leteendő, mely a szállítás elnyerése esetén óvadéknak is fog szolgálni, eredménytelen pályázat esetén pedig az az iránti értesítéskor vissza fog utalványoztatni.

Ajánlattevő köteles az ajánlata felett hozandó határozathozatalig szavatosságban maradni.

Fentartjuk végre magunknak a jogot, hogy az ajánlók között tekintet nélkül az árakra szabadon, válasszunk, hogy továbbá tetszés szerinti rész mennyiség szállítását is átengedhessük, mely utóbbi esetben ajánlattevő, ha csak az ajánlatban az ellenkezőt világosan ki nem köttette, köteles ezen rész mennyiséget is a megállapított feltételek illetve árak mellett szállítani, végre jogosítva leszünk a czél elérésére bármely más irányu intézkedést is tenni.

A nyertes szállító köteles a munkaképtelenné vált vagy elhalt és nyugdíj-igényre nem jogosult alkalmazottainak illetve ezek családtagjainak segélyezésére létesített alaphoz, a szállítások után érdembe hozott összegnek $\frac{1}{10}$ (egy tized) százalékával hozzájárulni, mely járuléka a kifizetés alkalmával fog levonattani.

A szállítási ügyletből eredő minden bélyeg és illeték költségeket szállító viselő.

A fenti feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőre érkeznek be, végre olyanok, melyekben vakarások fordulnak elő, figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1892. július hóban.

Az igazgatóság.

547—892. gazd. sz.

585 1—3

Árlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a templom-utcai elemi fiúiskolánál felállítandó VI. osztály, az uttelepítvényi iskola III. és IV. osztálya, valamint a gáji községi ovoda tantermének berendezéséhez szükséges padok és egyéb butorzat iránt f. évi augusztus hó 1-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár 1153 frt 90 kr.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1892. évi július hó 25-én tartott rendkívüli üléséből

P a r e c z,
tanácsnok.

Az Eperjesi-Népbank kályhagyára

ajánlja kitűnő minőségű és szépségű gyártmányait **fehér, színes és majolika kályhákban**, valamint **diszes kandallókban**, melyek ez iparágban első rangot foglalnak el, és úgy a magyar iparegyesület, valamint a nagyméltóságú m. kir. kereskedelmi miniszter ur által is ki lettek tüntetve.

Jutányos árak mellett a legsolidabb és legpontosabb kivitel biztosítottik. **Takarék konyhák** felállítására a legjutányosabb árak mellett eszközöltetik.

Mintakönyv és árjegyzék kívánatra bérmentve.

Főraktár: **Eperjesen (Sáros megye).**

Képviselőnk:

HANN ALAJOS ur ARADON,

Eperjesi-Népbank kályhagyára.

11335 | 892.

578 3-3

10586 | 892. sz.

584 1-3

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. k. földmívelésügyi miniszteriumnak f. é. 34276. számú körrendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy az osztrák-magyar monarchiából származó élő juhoknak Bajorországon való átvitele megengedett.

Az átvitel a hét bármelyik napján, s az osztrák-bajor határon levő valamennyi vasuti határállomáson át történhetik.

Arad, 1892. július 21-én.

A városi tanács.

2535 | 892.

581 3-3

Pályázati hirdetés.

A Bokszeg község székhellyel Bokszeg, Repszeg és Monyoró kisközségekből szervezett bokszegi körjegyzői állás elmozdítás folytán megüresedvén, annak betöltése tárgyában az 1886: 22. t.-cz. 82. §-a értelmében nyilvános pályázatot nyitok, s a törvény 83 §-a értelmében megjelentető választás határidejét a bokszegi körjegyzői irodába **folyó évi augusztus hó 9-ik napjának d. e. 10 órájára** tűzöm ki.

Felhívom az ezen állásra pályázni kívánókat, hogy az 1883: I. t.-cz. 6. §-a értelmében felszerelt kérvényüket hozzám a választást megelőző napig mutassák be.

Borosjenő, 1892. évi július hó 21.

Monti,
főszolgabíró.

Hirdetmény.

A nagym. m. kir. földmívelési miniszteriumnak 31853. sz. intézkedése nyomán értesítettnek az érdekeltek, hogy a Kőbányáról származó élő sertések azon szászországi városokba, am lyekbe eddig csak Bodenbachon keresztül voltak bevihetők, ezenül Oderberg és Dziedisz állomásokon át is bevihetők.

Aradon, 1892. július hó 4-én.

A városi tanács.

Pályázati hirdetmény.

A ménesi m. kir. vinczellér-iskolánál a tanulók élelmezőjének állomása üresedésbe jöven, erre ezennel pályázat nyitattik.

Tudomására hozatik mindazoknak, kik ezen állásra pályázni óhajtanak, hogy az élelmezési feltételek a m. kir. vinczellér iskola igazgatóságának irodájában bármikor megtekinthetők s az írásbeli ajánlatok ugyancsak az alólírt igazgatóságnál **f. évi augusztus hó 15-ig** nyújtandók be.

Ménés, 1892. július hó 21-én.

A m. k. vinczellér-iskola igazgatósága.

KLAPOK ALAJOS

Aradon, templom-utca, Minorita-palotában

megnyitja ujonnan épült, technikailag legnagyobb fényképészeti és festészeti műtermét

1892. július 30-án.

Van szerencsém a n. é. közönség és tisztelt látogatóim becses tudomására hozni, hogy ujonnan épített fényképészeti műtermemet a fényképészet legújabb vívmányaival, kitűnő angol és francia gépekkel, a legnagyobb igényeket kielégítő berendezéssel szereltem fel, úgy hogy e tekintetben minden helybeli fényírdát tulszárnyalok. Viszonzásul ama nagybecsű pártfogásért, melyben a n. é. közönség eddig is részesített, elhatároztam, hogy az első, ötvenedik. századik és így tovább minden századik látogatómnak **egy teljesen kifogástalan kivitelű, művészileg dolgozott, életnagyságu fényképet mint**

tisztelet-példányt fogok ingyen készíteni.

Azon reményben, hogy ezen kedveskedés által, sikerülni fog a n. é. közönség körében a fényképészt még inkább megkedveltetni, remélem, hogy a legkényesebb igényeket kielégítő fényképészeti műtermemet továbbra is becses pártfogásaikkal és rendeléseikkel megtisztelni kegyesek lesznek.

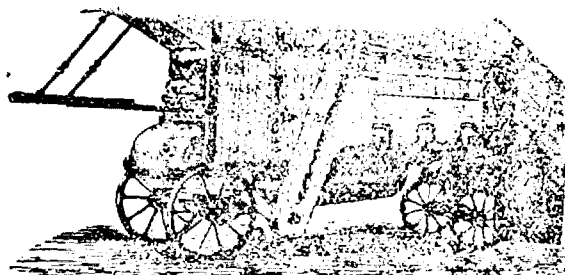
Arad-Temesvár-Lugos, 1892. június hó.

Kiváló tisztelettel

KLAPOK ALAJOS,
Templom-utca Minorita-palota.

545 8*

Nyomatott az „Aradi Nyomdatársaság” könyvnyomdájában

Gazdasági gépek

és eszközök,

ugymint egy és kétvasu ekék, vefőgépek, rosták, konkolyozók (trieurek), technikai cikkek, olaj, cement, zsákok

legjobb minőségben,

továbbá Szollás-féle

kazánkőelleni óvszer

„Isolvit“

gőzgépek, mozdonyok és kazánok számára, azonnal és jutányos árak mellett kaphatók

Pollák és Polgárnál

Arad, főtér II. sz.

8405 | 892.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvényhatóságának f. évi 11927/266-892. számú határozatával Arad város összes külvárosok lakosságának megengedett, hogy Arad város külhatárában termelt gabonájukat ötven-ötven keresztenként külvárosi telkeikre behordhassák és azt az épülettől legalább 10 méter távolságra készítenő szűrőkönyomathassák.

Ugy a behordott gabona, valamint a szalma és pelyva az épületektől legalább 10 méter távolságra helyezendő el. — Erről az érdekeltek ez uton is értesítettnek.

Aradon, 1892. július 15-én.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

Cognac-quint-kivonat.

Védjegy a cognac-quint-kivonat számára.

Kitűnő, egészséges és tartalmas cognac pillanat alatti készítésű, mely a valódi francia cognac-tól semmiben sem különbözik. Ajánlom e jónak bizonyult különlegességet.

Ára 1 kilónak (elég 100 liter cognac készítésére 16 frt o. é. Készítési utasítás ingyen mellékelte. Legjobb sikerért és egészséges gyártmányért kezeskedem.

Spiritusz megtakarítás

érhető el felülmulhatlan pálinka-erősítő-kivonaton által; ez az italoknak kellemes, erőteljes izet és csakis nálam kapható. Ára kilónként 3 frt 50 kr. (600-1000 literre) használati utasítással együtt. E különlegességeken kívül ajánlom még valamennyi esszenciát, rum, szilvapálinka, törkölyfűkeserű, valamint a létező likőrök, szeszes italok ecet és borecet készítésére felülmulhatlan minőségben. Készítési utasítások ingyen mellékeltek.

Arjegyzékek ingyen.

Egészséges gyártmányokért kezeskedem vállalom.

POLLÁK KÁROLY FÜLÖP

esszencia-különlegességek gyára Prágában

(Tisztes képviselők kerestetnek.)

539 7-50